

Posudek na bakalářskou práci Lucie Rajlové „Kolektivizace zemědělství na nymburském okrese 1948-1953“, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Praha 2012, 76 s.

Lucie Rajlová v bakalářské práci věnuje pozornost počátkům kolektivizace na nymburském okrese v letech 1948 až 1953. Kolektivizaci zemědělství chápe jako součást širší problematiky hospodářských, sociálních a politických proměn provedených v Československu po nástupu komunistů k moci. Výzkum a poznání této problematiky na regionální úrovni není dosud zcela komplexněji zpracován, proto lze považovat výběr tématu práce za velmi nosný. Autorka připomíná, že kolektivizace měla nejen velký vliv na další hospodářský a sociální rozvoj Československa. Znamenala zároveň pro nemalou část rolníků násilný zásah do oblasti tradiční majetkové držby a do jejich způsobu života často s dlouhodobými tragickými následky i pro jejich rodinné příslušníky. Ve svém výkladu se tak autorka zejména soustředila na určité shrnutí průběhu a důsledků kolektivizace v tomto regionu se zaměřením na vznik a počátky fungování Jednotných zemědělských družstev ve vybraných obcích. Upozornila též, že po únoru 1948 se situace velmi znatelně obrátila proti středním rolníkům a sedlákům, kteří pod obrovským nátlakem vstupovali do JZD. Značný počet rolníků byl odsouzen ve vykonstruovaných procesech, nebo došlo k jejich přesídlení a zároveň jim byl konfiskován majetek. V úvodních částech práce přináší L. Rajlová stručný přehled vývoje a proměn zemědělství v meziválečném Československu a věnuje pozornost jeho dalšímu vývoji po druhé světové válce. Připomíná cíle a formy provádění pozemkové reformy po roce 1945, podobu a problémy poválečného zemědělského družstevnictví, obsah Ďurišových zemědělských zákonů z roku 1946 či Hradeckého programu z dubna 1947. Připomíná i okolnosti zákazu Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu, tedy strany agrární – v rámci poválečné politické obnovy. Práce se dále zabývá počátky a důvody zavádění kolektivizace v ČSR po roce 1948 a formami represí vůči sedlákům a rolníkům v Akci „K“ („Kulak“). Za nejdůležitější části práce lze jistě považovat dvě závěrečné kapitoly. Autorka se v nich zaměřila na výklad o počátcích kolektivizačních praktik na nymburském okrese a o vzniku a problematice činnosti JZD ve vybraných obcích nymburského okresu v uvedeném období. Dále autorka připomněla nejznámější politické procesy se zemědělci na nymburském okrese a jejich vliv na tehdejší atmosféru. V přílohách jsou k textu bakalářské práce připojeny tabulky s ekonomickými údaji o výkonnosti příslušných JZD na Nymbursku či s pořadím okresů tehdejšího Středočeského kraje z hlediska úspěšnosti při žňových pracích z počátku 50. let a dobové propagační materiály. Stěžejní části práce byly vypracovány na základě pečlivého studia materiálů ze Státního okresního archivu Nymburk, Archivu bezpečnostních služeb, z edicí dokumentů k počátkům JZD vydaných v Národním archivu a z dobového regionálního tisku. Dále bylo využito řady důležitých titulů odborné literatury, která se věnuje tématu družstevnictví a kolektivizaci v Československu.

Práci považuji za velmi dobře připravenou a zpracovanou. Autorka si vybrala velmi náročné téma, nejen z obsahového ale také z metodologického hlediska, které se v rámci svých možností a předloženého rozsahu práce pokusila zpracovat srozumitelně a přehledně. Nebylo zřejmě však jednoduché zpracovat přehledný nástin vývoje zemědělství či zemědělského družstevnictví v Československu pro léta 1918-1948, v tom lze spatřit určité slabší místo práce. Předkládaná práce Lucie Rajlové „Kolektivizace zemědělství na nymburském okrese 1948-1953“ svým zpracováním a obsahem však splňuje požadovaná kritéria bakalářské práce a proto ji **d o p o r u č u j i** k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

Prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc.
vedoucí práce
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.

V Praze dne 14. 6. 2012